

COMENTARII

Învățările unor conferințe

STEPHEN VIEDERMAN

Director adjunct — Divizia Demografică

Consiliul Populației

Directorul programului științific — Tribuna Populației

Cele două conferințe mondiale ce au avut loc în ultimele cinci luni ale anului 1974 sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite au făcut ca atenția lumii să se îndrepte asupra problemelor populației și alimentației. Conferința Mondială a Populației, ținută la București în luna august 1974, a fost prima întrunire la nivel guvernamental pe problemele populației care s-a ținut pînă acum. Delegaților oficiali, observatorilor organizațiilor neguvernamentale și celorlați participanți li s-a expus o gamă bogată de probleme privind populația. Pentru cei care lucrau de mai multă vreme în domeniul populației rezultatele au fost, probabil, mai puțin spectaculoase decît pentru cei care s-au înrolat mai de curînd în această activitate. Variabilele populației și politicile vizînd modificarea ratei sau a direcției schimbărilor populației au fost situate corect în contextul dezvoltării social-economice. Populația a fost oficial recunoscută ca fiind o problemă politică. Conferința Mondială a Alimentației, din noiembrie 1974, ținută la Roma, a situat și ea resursele alimentare mondiale într-un context politic. Problema alimentației a fost vizătă ca parte a unei structuri complicate cu un înalt grad de interdependentă, inclusind factori ca activitatea comercială, avita națională, sănătatea, populația și distribuția.

Educatorii pot găsi o bogată cantitate de informații folositoare în zare, reviste sau în emisiunile televizate pentru a le împărtăși studenților dar găsește mai puține informații despre populație. Concentrarea mijloacelor de comunicație de masă asupra „crizei” simplifică pînă la extrem procesul de schimb dintre educator și studenți, tinzind, în același timp, să creeze o anumită confuzie printre educatorii în problemele populației asupra multora din învățările fundamentale. Un număr de astfel de învățăminte se găsesc în dezbatările celor două conferințe, în special ale Conferinței Populației.

În primul rînd, oamenii, fie că sunt priviți ca indivizi, fie ca națiuni, înțeleg în mod diferit problemele populației. Aceste diferite moduri de înțelegere derivă din variantele condiții social-economice, istorice și culturale. O educație avînd un sens precis trebuie să reflecte acest fapt și procesul de învățare trebuie să pornească de la nivelul la care se află studentul. De exemplu, oricine experimentează rezultatele scăderii populației într-o mică comunitate rurală, aşa cum s-a arătat într-un mod extrem de elovent în filmul *The Last Picture Show*, nu va sesiza de la început creșterea populației ca o problemă imediată și în mod direct relevantă.

În al doilea rînd, diferitele moduri de a înțelege „problemele” populației subliniază importanța faptului de a da ajutor studentului în definirea problemei considerată ca un preludiu la soluționarea problemei, dar tot într-un context semnificativ pentru student. Unele țări înțeleg necesitatea sporirii populației ca datorită ratei de creștere scăzute în timp ce alte țări doresc acest spor de populație în ciuda unor rate de creștere înalte. La nivel local, o populație care își pierde coeziunea sau datele statistice naționale vor revela că unele zone suferă din pricina depopulării chiar în situația în care statisticile arată că la nivel național există o creștere amplă a populației. Alte țări consideră că este necesar să limiteze fertilitatea și creșterea populației iar altele apreciază că este necesar să schimbe sensul de deplasare al oamenilor de la ferme către orașe. O lozincă nonmalthusiană a Conferinței Populației — „ai grija de oameni și populația va avea grija de ea însăși” — reflectă o altă concepție: aceea că problema populației este o falsă problemă; dreptatea socială și inechitatea constituie rădăcinile problemei și o nouă ordine economică formează centrul soluției. Din păcate, nu

cantitatea de recomandări este cea care va dezvolta înțelegerea studentului, ci aceea care să-i atragă atenția, condiție prealabilă a studiului.

Responsabilitatea educatorului în această dezbatere apare ca fiind evidentă. Studenții trebuie să înțeleagă în ce mod variabilele populației – fertilitatea, mortalitatea și migrația – și caracteristicile populației – cum sunt vîrstă și componiția pe sexe – contribuie la problemele lor de concepție, sau pentru cei mai tineri, la înțelegerea unor probleme viitoare. De exemplu, problema alimentației, așa cum a fost discutată la Conferința Alimentației, nu va fi „soluționată”, într-un viitor apropiat, prin rate mai scăzute ale creșterii populației (deși o creștere mai lentă va contribui la soluționarea problemei pe termen mai lung) sau datorită faptului că americanii vor mânca mai puțin (numai dacă prin aceasta nu se înțelege o distribuție largită a resurselor alimentare economisite). Dacă problema alimentației este definită pentru deceniul următor ca lipsa de hrana necesară pentru majoritatea oamenilor din Lumea a treia, atunci preocuparea imediată este mult mai legată de absența unor relații economice echitabile între națiuni decât de schimbările populației care au o pondere mai mică în soluționarea pe termen scurt a acestelor probleme.

O a treia concluzie provine din următoarele: problemele sunt complexe și prezentarea lor trebuie să se străduie să evite ca ele să aibă un caracter simplist. „Soluțiile” nu se obțin ușor. În locul unor educatori alarmiști, o dezbatere energetică asupra problemelor populației poate servi ca introducere serioasă, din punct de vedere educațional, în rezolvarea atât a incertitudinilor cît și a problemelor din lumea concretă.

Lipsa unui acord la Conferința Populației vine și în sprijinul observației că problemele populației nu sunt ușor de sesizat. Rata scăzută a schimbărilor populației crează o confuzie în ce privește natura schimbărilor chiar și pentru cel mai bine informat. În ciuda caracterului dramatic al unor termeni cum sunt criza și explozia, deseori asociati cu populația, în ciuda faptului că noi toți facem parte din populație și că schimbările se petrec permanent în jurul nostru, realitățile populației și interpretarea lor nu pot fi intuite ei trebuie studiate. Continua atenție îndreptată asupra problemelor populației va ușura capacitatea individului de a-și transforma înțelegerea într-o acțiune personală și societală. Si aceasta necesită largirea dezbatерii de la probleme de creștere și de fertilitate la probleme de mortalitate și migrație, scădere și stabilizare, la preocupări atât personale cît și sociale, la problema privind statutul și rolul femeilor, mediul înconjurător, la extinderea dreptății și echității și la politici în acest domeniu. Pe scurt, problemele populației trebuie să fie privite într-un context cît mai larg posibil.

Învățăminte trase din dezbatările, atât de la Conferința Populației cît și de la cea a Alimentației sunt multiple. Problema gravă care confruntă pe educatorii în problemele populației, în fond pe toți educatorii, este de a determina dacă oamenii pot trage învățăminte înaintea apariției unei catastrofe.